Kvalitetsdeklaration
Tätorter

Datum för offentliggörande: 2026-11-26
Kvalitetsdeklaration version: 1
Ansvarig myndighet: Statistiska centralbyrån (SCB)

Ämnesområde
Boende, bebyggelse och mark

Statistikområde
Bebyggelseområden

Produktkod
MI0810

Referenstid
2025-12-31

Sveriges officiella statistik

Innehåll

Statistikens kvalitet 3

1 Relevans 3
1.1 Ändamål och informationsbehov 3
1.1.1 Statistikens ändamål 3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov 3
1.2 Statistikens innehåll 4
1.2.1 Objekt och population 4
1.2.2 Variabler 5
1.2.3 Statistiska mått 6
1.2.4 Redovisningsgrupper 6
1.2.5 Referenstider 9
2 Tillförlitlighet 10
2.1 Tillförlitlighet totalt 10
2.2 Osäkerhetskällor 10
2.2.1 Urval 12
2.2.2 Ramtäckning 12
2.2.3 Mätning 13
2.2.4 Bortfall 13
2.2.5 Bearbetning 14
2.2.6 Modellantaganden 16
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig 19
3 Aktualitet och punktlighet 20
3.1 Framställningstid 20
3.2 Frekvens 20
3.3 Punktlighet 20
4 Tillgänglighet och tydlighet 21
4.1 Tillgång till statistiken 21
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik 21
4.3 Presentation 21
4.4 Dokumentation 21
5 Jämförbarhet och samanvändbarhet 22
5.1 Jämförbarhet över tid 22
5.2 Jämförbarhet mellan grupper 23
5.3 Samanvändbarhet i övrigt 23
5.4 Numerisk överensstämmelse 24

Allmänna uppgifter 25

A. Klassificeringen Sveriges officiella statistik 25
B. Sekretess och personuppgiftsbehandling 25
C. Bevarande och gallring 25
D. Uppgiftsskyldighet 25
E. EU-reglering och internationell rapportering 25
F. Historik 25
G. Kontaktuppgifter 29

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Statistik med referensår 2025 redovisar fakta om statistiska tätorter i Sverige, avseende antal områden, befolkning och arealer. Uppgifter om bebyggelsestruktur och sysselsatta i tätorter redovisas vid publiceringen i mars 2027. Tätortsstatistiken bygger på geografisk avgränsning av tätorter, som görs av SCB. Geodata med statistiska tätorter används som underlag till statistiken och delas även som öppna geodata av SCB.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med statistiken är att beskriva befolkningens utbredning mellan tät- och glesbebyggda områden i Sverige, då det ger en mer precis angivelse av var befolkningen finns, jämfört med statistik på administrativ nivå (exempelvis kommunnivå). Statistiken innehåller även uppgifter om tätorternas areal, bebyggelsestruktur och sysselsatta, i syfte att ge en mer heltäckande bild av Sveriges tätorter respektive områden utanför tätorter. Ursprungligen var tätortsstatistiken en del av SCB:s folkräkning, med syftet att beskriva befolkning boende i tätorter.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Information om statistikanvändares informationsbehov beskrivs genom de statistiska storheter som kallas intressestorheter.

Geodata med statistiska tätorter används primärt av SCB och andra statistikansvariga myndigheter för att beräkna officiell statistik. Statistiken beskriver befolkning, byggnader och sysselsatta i och utanför tätorter. SCB använder även tätortsdata för att klassificera markens funktion och användning i Sverige, med redovisning av bland annat grönytor, detaljhandel, strandnära bebyggelse, skyddad natur, med mera.

Geodata och statistik används utanför SCB för analyser av tätbebyggda områden på nationell, regional och lokal nivå. De primära användarna arbetar med planering och analys av samhället och den fysiska miljön, vars intresset av statistik och geodata avser underlag som på ett enhetligt sätt redovisar statistik, geodata och kartor över tätbebyggda områden i Sverige.

Exempel på användningsområden för geodata är som underlag vid planering på regional och lokal nivå, samt som underlag till vissa av Lantmäteriets kartor. Geodata med tätortsgränser har även använts vid bedömning av stöd och avgifter där det görs en åtskillnad mellan tät- och glesbebyggda områden. Data har tidigare använts vid stöd till utbyggnad av bredband, reglering av eltaxa och i utredning av bullerstörningar.

Statistiken används av media, i forskning, av intresseorganisationer och allmänheten, som underlag för offentlig debatt, opinionsbildning och undervisning. Statistiken används även i det kommunalekonomiska utjämningssystemet och i internationell rapportering av befolkning.

1.2 Statistikens innehåll

Centrala målstorheter i undersökningen för 2025 är antal tätorter, befolkning och arealer. Vid publiceringen i mars 2027 redovisas även uppgifter om bebyggelsestruktur och sysselsatta. Det motsvarar innehållet i den officiella statistik som SCB publicerar inom den här produkten.

De statistiska tätorterna är en del av SCB:s statistik över markanvändning, där SCB bland annat definierar och ringar in olika typer av tät bebyggelse. SCB definierar inte begreppen stad, glesbygd eller landsbygd. I statistiken redovisas endast förhållanden i tätort respektive utanför tätort.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulation för undersökningen med referenstidpunkt 2025-12-31 är statistiska tätorter i Sverige 2025, utformade enligt SCB:s definition. Även mark utanför tätorter faller ut som en population, med benämning ”utanför tätort”.

Intressepopulation är tätorter i Sverige. Statistikens användare kan även ha andra benämningar för begreppet, som städer, urbanisering, orter, samhällen och byar. Målpopulationen ”utanför tätort” kan som intressepopulation benämnas som landsbygd eller glesbygd.

Skillnaden mellan målpopulation och intressepopulation utgörs av skillnaden mellan SCB:s definition av statistiska tätorter och användarnas åsikt och förväntning på vad en tätort är. Eftersom statistikens användare är en stor och heterogen grupp, finns många olika åsikter om tätorters egenskaper, exempelvis avseende invånarantal, typ av byggnader, täthet mellan byggnader och ingående verksamheter. Framför allt är det användarnas åsikter om antalet invånare i en tätort som uppmärksammas, då gränsen för antalet invånare i de statistiska tätorterna, 200 invånare, kan uppfattas som låg i vissa sammanhang. Gränsvärdet stämmer dock överens med flera internationella definitioner för

census och befolkningsstatistik[1]. Det är även den definitions som har tillämpats av SCB sedan 1960, vilket talar för att den fortsatt bör användas av SCB.

Undersökningens målobjekt är de enskilda statistiska tätorter som skapas av SCB enligt SCB:s tätortsdefinition, se avsnitt 2.2.6. Modellantaganden. Observationsobjekt är resultatet av SCB:s tätortsavgränsning. Referensåret 2025 är antalet objekt 2 009 statistiska tätorter. Bearbetningen bygger på totalregister. Observationsobjekt bör därför stämma väl överens med målobjekt. Saknade värden och andra osäkerhetsfaktorer i de register som används i bearbetningen kan leda till att utseendet på de statistiska tätorterna påverkas. Det utgör skillnaden mellan målobjekt och observationsobjekt. Se mer i avsnitt 2.2.2 Ramtäckning.

1.2.2 Variabler

Observationsvariabler i undersökningen utgörs av den statistik som tas fram, med tätorterna som underlag. Den officiella statistiken för 2025 består av variabler inom området ”Befolkning och arealer”, med följande variabler:

- Antal tätorter
- Folkmängd i och utanför tätort
- Landareal i och utanför tätort
- Befolkningstäthet i och utanför tätort
- Köns- och åldersfördelning i och utanför tätort

Varje jämnt femte år (senaste referensår 2020) publiceras även statistik om bebyggelsestruktur och bostäder, samt sysselsatta (benämns som förvärvsarbetande till och med 2020 års statistik). För referensåret 2025 görs den publiceringen i mars 2027.

Målvariabler är den statistik som SCB avser att producera och publicera. De stämmer väl överens med observationsvariabler. SCB har god tillgång till register som underlag för att producera all den statistik som ryms inom målvariablerna.

Det finns ett intresse för statistik om tätorter och ytterligare variabler efterfrågas av användare. Den statistik som inte ryms inom SCB:s officiella statistik utgör glappet mellan intressevariabler och målvariabler. Exempel på ytterligare statistik som efterfrågas är mer detaljerade uppgifter om befolkningen i tätorter och orsaker till förändringar i statistiken, till exempel med uppgifter om in- och utflyttning. Användare kan få tillgång till fler variabler via specialuttag, som produceras inom uppdrag. För att möta efterfrågan och minska administration har SCB utformat standardiserade paketlösningar, samt enskilda tabeller för statistik

[1] United Nations (2025), Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses. Revision 4

på olika typer av låg regional nivå, där tätortsavgränsningen utgör en del. SCB hanterar även större och mer komplexa uppdrag, där tätortsavgränsningen utgör en del av metoden för att få fram ny statistik.

1.2.3 Statistiska mått

Centrala målstorheter 2025 med statistiska mått är:

- Arealer i hektar
- Andel i procent, avseende förekomst av värde inom tätort/utanför tätort i förhållande till totalen för den administrativa enheten.
    - Andel folkmängd i tätort, i förhållanden till totalen, benämns som tätortsgrad.
- Antal folkbokförda
- Befolkningstäthet, redovisat som antal invånare per kvadratkilometer

1.2.4 Redovisningsgrupper

Följande redovisningsgrupper används för variablerna avseende tätorter 2025:

Typ av region

1. Regiontyp: Administrativ enhet
    - Värden:
        > Kommun
        > Län
        > Riket
    - Används för variablerna:
        > Antal tätorter
        > Tätortsgrad
        > Folkmängd
        > Landareal
        > Befolkningstäthet
        > Köns- och åldersfördelning
2. Regiontyp: Statistisk tätort, samtliga enskilda tätorter
    - Värden:
        > Tätorter (2 848 valbara tätorter, tätorter gällande 2025 och historiska)

    - Summa riket (T00 hela riket)
    - Tätorter inom varje län, kommun, hela riket
  - Används för variablerna:
    - Folkmängd
    - Landareal
    - Befolkningstäthet
    - Köns- och åldersfördelning
3. Regiontyp: Administrativ enhet efter typ av område
  - Värden:
    - I tätort
    - Utanför tätort
    - Totalt (hela riket)
  - Används för variabler:
    - Folkmängd
    - Landareal
    - Befolkningstäthet
    - Köns- och åldersfördelning
4. Regiontyp: Gruppering av tätort efter storleksklass för befolkning
  - Värden, antal folkbokförda invånare:
    - 200–499
    - 500–999
    - 1 000–1 999
    - 2 000–4 999
    - 5 000–9 999
    - 10 000–19 999
    - 20 000–49 999
    - 50 000–99 999
    - 100 000-
    - Samtliga tätorter

- Används för variabler:
  - > Antal tätorter
  - > Folkmängd
  - > Befolkningstäthet
  - > Köns- och åldersfördelning

Övriga redovisningsgrupper

1. Kön
   - Värden:
     - > Män
     - > Kvinnor
   - Används för variabler:
     - > Folkmängd, antal folkbokförda per regiontyp
     - > Folkmängd, antal folkbokförda per storleksklass tätorter
2. Åldersklasser (3 klasser)
   - Värden:
     - > 0–19 år
     - > 20–64 år
     - > 65+ år
   - Används för variabler:
   - Folkmängd, antal folkbokförda per regiontyp
3. Åldersklasser (20 klasser)
   - Värden:
     - > 5-årsklasser till och med 95+ år
   - Används för variabler:
     - > Folkmängd, antal folkbokförda per storleksklass tätorter

1.2.5 Referenstider

De referenstider som ingår i målstorheterna 2025 är:

1. Statistik över antal invånare i och utanför tätort finns redovisat summerat för hela Sverige, från år 1800. Intermittent redovisning till och med senaste referensår (2025).
2. Antal invånare, landareal och befolkningstäthet i och utanför tätort, redovisat på län och kommun, finns publicerat i statistikdatabasen från referensår 2005, med intermittent redovisning till och med senaste referensår (2025). Statistik för tidigare referensår finns publicerat i äldre rapporter, till exempel Statistiska meddelanden serie MI38.
3. Antal invånare i enskilda tätorter finns redovisat från 1960, med intermittent redovisning till och med senaste referensår (2025).
4. Årlig befolkningsstatistik per tätort och storleksklass tätorter, fördelat på tätortens basår. Med basår avser tätortsavgränsningens (geodata) referensår/utgåva. Årliga befolkningssiffror (2005–2025) redovisas för varje referensår av geodata från och med version/utgåva 2000 (T2000, T2005, T2010, T2015, T2018, T2020, T2023).
5. Landareal och befolkningstäthet per enskild tätort finns redovisat från 1990, med intermittent redovisning till och med senaste referensår (2025).
6. Antal tätorter och tätortsgrad finns publicerat i statistikdatabasen från referensår 2005, med intermittent redovisning till och med senaste referensår (2025). Statistik för tidigare referensår finns publicerat i äldre rapporter, till exempel Statistiska meddelanden serie MI38.
7. Köns- och åldersfördelning per enskild tätort finns publicerat i statistikdatabasen från referensår 2005, med intermittent redovisning till och med referensår (2025).
8. Köns- och åldersfördelning per kommun och län finns publicerat i statistikdatabasen från referensår 2015, med intermittent redovisning till och med referensår (2025). Statistik för tidigare referensår finns publicerat i Statistiska meddelanden serie MI38.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i de redovisade statistikvärdena beror till stor del på två faktorer:

1. Kvalitet i SCB:s geografiska avgränsning av statistiska tätorter (geodata).
2. Kvalitet i de register som används för bearbetning av statistik.

Det här är en registerbaserad totalundersökning utan några skattade värden. Alla register som används i undersökningen är totalregister som kontinuerligt uppdateras och dokumenteras. Tillförlitligheten är därför god och de redovisade statistikvärdena skattar sina målstorheter väl. Stickprovs- och urvalsfel förekommer inte.

Uppgifter om befolkning bygger på registret över totalbefolkningen (RTB), som innehåller uppgifter om personer folkbokförda i Sverige. Uppgifterna har kombinerats med Lantmäteriets koordinatsatta adressregister, vilket har gett en koppling till geografi. Till och med referensår 2015 har kopplingen gjorts mot fastighetskoordinat.

Uppgifter om antal anställda per arbetsställe har hämtats från SCB:s företagsregister, som har kombinerats med Lantmäteriets adressregister. I de fall matchning mellan adresser inte har kunnat göras blir det ett saknat värde/bortfall av arbetsställen och anställda.

Geodata med tätortsgränser är gjorda med en noggrannhet som uppfyller krav för kartor i skala 1:10 000.

SCB:s definition av begreppet tätort är i sig en osäkerhetskälla. Det saknas en heltäckande standard för begreppet och SCB har därför behövt skapa en egen användbar definition. Statistikens tillförlitlighet beror således på hur användarna förstår definitionen och de geografiska områden som ligger till grund för statistiken. För att öka tillförlitligheten publiceras geodata i visningstjänster i form av webbkartor och polygoner med tätorter kan hämtas som öppna geodata.

2.2 Osäkerhetskällor

De osäkerhetskällor som har störst påverkan på statistikens kvalitet är (utan inbördes ordning):

- Brister i de enskilda register som ligger till grund för geografisk avgränsning och statistikvärden. Det handlar om objekt som helt saknas eller har fel värden. Exempel på brister är:
  - Saknade eller felaktiga adresser i SCB:s företagsregister.

- Byggnader i Lantmäteriets data som saknar geometrier.
- Fastigheter och byggnader i Lantmäteriets data som har fel klassificering.
- Förändringar över tid i Lantmäteriets uppdateringsrutiner och ajourhållning av byggnader, fastigheter och markdetaljer (idrottsanläggningar, hästsportanläggningar, begravningsplatser, med mera). Uppdatering av registerinformation görs ibland oregelbundet. SCB har noterat att uppgifter i geodata ”Topografi 10 Nedladdning, vektor” uppdateras vid olika tidpunkter beroende på regionala variationer och vid särskilda satsningar på vissa fastighets- och byggnadstyper. Till exempel har ytor och klassificeringar av hästsportanläggningar förändrats sedan den tidigare avgränsningen av tätorter (2023).

För detaljer om kvaliteten i enskilda register och datamängder hänvisas till detaljerad dokumentation för varje register eller data.

> SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB)

> SCB:s Företagsdatabasen (FDB)

> Lantmäteriets geodata ”Topografi 10 Nedladdning, vektor”

- Eftersom statistiken baseras på flera olika källor finns en osäkerhet i hur dessa samspelar för att skapa en helhet, framför allt då de geografiska gränserna för tätorter skapas. För att minska osäkerheten görs flera kontroller av både mikrodata och resultatet av SCB:s bearbetning. Denna osäkerhetsfaktor beror både på de enskilda registrens kvalitet, samt metod och definition för SCB:s statistiska tätorter.
- En central del i produktionen är användningen av geokodade registerdata. Geokodningen är ett moment som görs utanför produktionsprocessen för denna statistikprodukt, eftersom flera av SCB:s statistikprodukter använder samma geokodade register. Geokodningen innebär att administrativa värden om folkbokförda och arbetsställen matchas mot koordinatbaserade register. Nyckel är adresser och fastigheter som har rapporterats in eller tidigare kopplats till registren. I de fall adressen är fel blir det ingen matchning eller fel i geokodningen. Felen blir som störst när uppgifter om arbetsställen ska matchas. Vissa automatiska justeringar via antaganden görs för att korrigera värden. Det här påverkar både avgränsningen av tätorter och statistiken över sysselsatta i tätorter.
- De tätortsbeteckningar som redovisas i SCB:s statistik ska inte betraktas som officiella ortnamn, utan som beteckningar vilka är representativa för de geografiska områden som SCB:s statistiska tätorter ringar in. Officiella ortnamn hanteras av Lantmäteriets ortnamnsenhet och registreras i Lantmäteriets ortnamnsregister.

- Gränserna för SCB:s statistiska tätorter kan ibland förväxlas med Lantmäteriets tätorter, så som de redovisas på myndighetens kartor. Detsamma gäller beteckningar (namn) på tätorter. Lantmäteriets och SCB:s data produceras dock med olika syften vilket ger olika resultat.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken. Statistiken bygger på ett totalregister över statistiska tätorter enligt SCB:s definition. Statistiken produceras med hjälp av uppgifter i totalregister, där inga urval görs. Tillförlitligheten är därmed god avseende denna aspekt.

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckning för de statistiska värdena för målpopulationen är god. Målpopulationen för undersökningen med referenstidpunkt 2025-12-31 är statistiska tätorter i Sverige 2025, utformade enligt SCB:s definition. Det är även ram och rampopulation för undersökningen. Uppgifter om samtliga objekt i populationen finns i indata till statistiken, i form av SCB:s register över statistiska tätorter 2025.

SCB har noterat att över- och undertäckning kan förekomma på grund av brister i de registeruppgifter som används för att skapa tätortsregistret och som matchas mot tätortsregistret för att skapa statistik. Risk för över- eller undertäckning förekommer i dessa fall:

- Brister i noggrannheten för koordinater kan leda till både under- och övertäckning. Det avser alla koordinatsatta register. Exempel på fel är att koordinat avser en annan plats än verkligt värde eller att koordinat helt saknas och leder till saknat värdet. Vid arbetet med avgränsningen gör SCB en manuell och okulär granskning av alla tätorter, i syfte att hitta eventuella fel i den automatiska bearbetningen. I granskningen används digitala topografiska kartor och ortofoton från Lantmäteriet. En jämförelse görs mot senast gällande tätortsgränser. Avseende referensår 2025 gjordes granskning mot referensår 2023 och vid behov mot tidigare referensår. Manuella justeringar tillåts i regel inte, men har krävts när den automatiska bearbetningen inte har kunnat leverera gränser med tillräcklig kvalitet.
- Brister i uppgifter från SCB:s företagsregister:
    - Övertäckning uppstår när företaget registrerar flera arbetsställen på en och samma adress, trots att de egentligen finns på olika platser.
    - Undertäckning uppstår på de platser där arbetsställena egentligen finns, men uppgift saknas i registret. Det kan även bero på att arbetsstället har en felaktig adress, eller helt saknar uppgift om adress. Det leder till att det inte kan kopplas till en koordinat, vilket är nödvändigt för att det ska kunna ingå i undersökningen. Det påverkar både gränsdragning av tätorten och

statistiken som redovisas över förvärvsarbetande. Granskning och rättning har gjorts för större arbetsställen.

- Lantmäteriets byggnadsregister saknar uppgifter om byggnad eller uppger fel typkod eller byggnadsändamål. Det kan ge undertäckning och kan påverka gränsdragningen av tätorten och statistik över bebyggelsestruktur.
- Detaljer i definitionen av statistiska tätorter kan leda till både under- och övertäckning, i förhållande till användarens bild av hur en tätort bör definieras och avgränsas.

Sammanfattningsvis anses riskerna för över- och undertäckning som små, vilket har kunnat bedömas i samband med okulär granskning av geodata. Rimlighet i statistikvärden bedöms mot tidigare referensår inom produkten och mot likvärdig statistik inom andra statistikprodukter.

2.2.3 Mätning

Mätfel kan uppstå om det finns en skillnad mellan uppmätt och sant värde. Statistiken över statistiska tätorter bygger endast på register och tillförlitligheten avseende mätning är därför beroende av de enskilda registrens kvalitet, se även avsnitt 2.2 Osäkerhetskällor. Eftersom registren är totalregister som kontinuerligt uppdateras och är väl dokumenterade, bedöms tillförlitligheten som god.

Det finns risk för mätfel orsakade av felaktiga uppgifter om adresser i SCB:s företagsregister. Konsekvenser kan vara att tätorternas gränser påverkas när arbetsställen helt saknas eller antalet anställda blir för lågt eller högt i en bebyggelsegrupp. Brister i adresser kan också leda till att statistiken över antal sysselsatta i tätorter påverkas.

Det finns även risk för mätfel på grund av saknade eller fel värden i Lantmäteriets byggnadsregister.

2.2.4 Bortfall

Statistiken bygger på uppgifter från totalregister. Svarsbortfall saknas därför i undersökningen.

Saknade värden förekommer i Företagsregistret, avseende bland annat saknad eller fel SNI-kodning, adress eller arbetsställe. Dessa fel berör även BAS årsregister som används för beräkning av statistik över sysselsatta, med publicering i mars 2027.

Saknade värden i RTB kan bero på felaktigheter i folkbokföringen, som hanteras av Skatteverket. De bedöms dock som små.

Det partiella bortfallet i Lantmäteriets data ”Topografi 10 Nedladdning, vektor”, som berör denna undersökning, avser byggnader och klassning av dessa. Samma typer av bortfall kan förekomma i Fastighetsregistret och

Fastighetstaxeringsregistret. Konsekvenser kan vara att tätorternas gränser påverkas när byggnader helt saknas eller fastigheter och byggnader har fel kod. Bristerna kan också leda till att statistiken över byggnader i tätorter påverkas. Den statistiken publiceras i mars 2027.

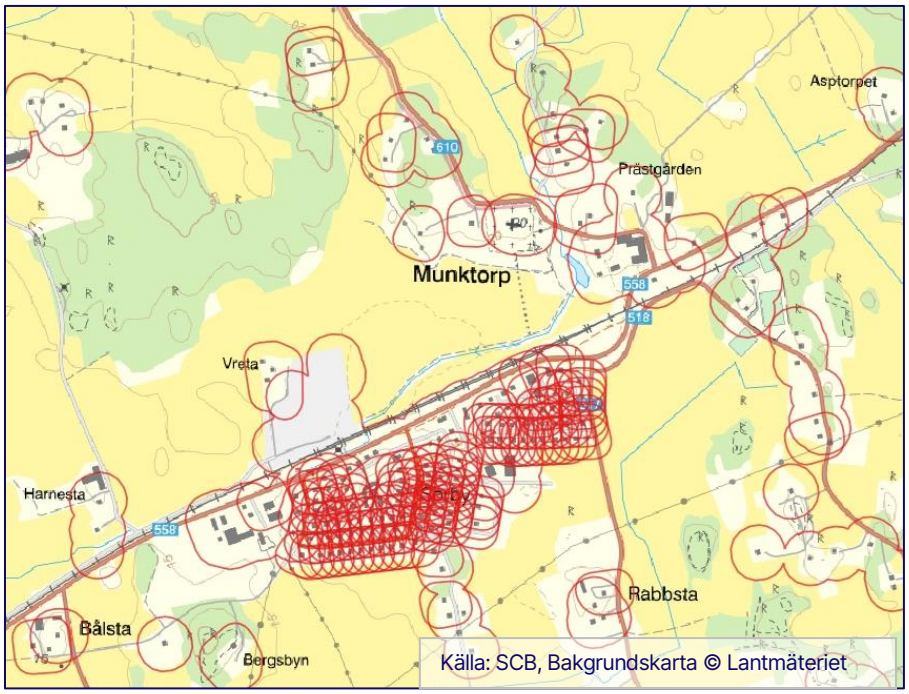
Det partiella bortfallet antas påverka kvaliteten på geodata och statistik. Sammanfattningsvis bedöms det påverka tillförlitligheten endast i liten grad.

2.2.5 Bearbetning

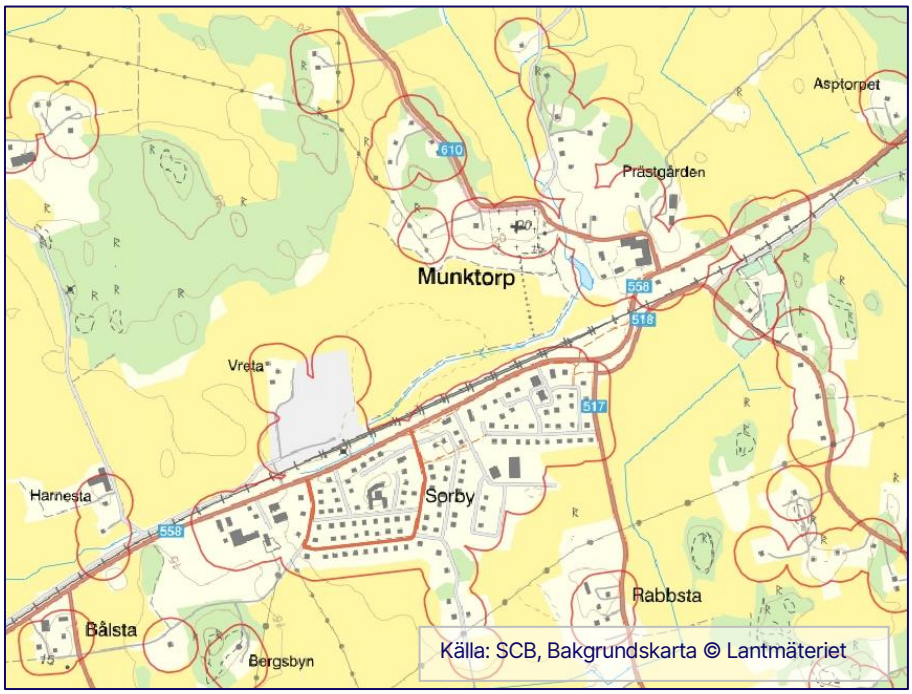
SCB:s statistiska tätorter har skapats med hjälp av bearbetningar i GIS-programvara. Samtliga steg i avgränsningen har gjorts med hjälp av automatiska beräkningar, som har dokumenterats i skript. Statistiken över arealer har beräknats i GIS (ArcGIS Pro). Övrig statistik har beräknats i SQL Server, med sammanställning och makrogranskning i Excel.

Metoden för att skapa geodata med statistiska tätorter innebär i korthet att byggnadskroppar och fastighetspolygoner buffras i flera steg, för att kombineras och bilda polygoner med SCB:s statistiska tätorter.

Figur 1. Buffrar runt fastighetsgränser och byggnadsytor
Tätort 1983TB103 Munktorp, Västmanlands län

Figur 2. De buffrar som möts kombineras till större polygoner
Tätort 1983TB103 Munktorp, Västmanlands län

Eftersom bebyggelsestrukturen är unik för varje tätort, men de statistiska tätorterna skapas enligt en modell med en gemensam metod och definition, kan resultatet variera kvalitetsmässigt mellan tätorter. I statistiktermer kan det beskrivas som ett glapp mellan målobjekt och observationsobjekt.

Det görs ingen ingående individuell bedömning av huruvida de automatiskt genererade tätorterna är korrekta. All bearbetning som resulterar i en tätort enligt SCB:s definition, accepteras som en statistisk tätort. Genom att benämna resultatet statistiska tätorter görs en markering om att resultatet avser statistiskt underlag, skapat enligt matematiska modeller.

Manuella justeringar tillåts i regel inte, men har krävts när den automatiska bearbetningen inte har kunnat leverera gränser med tillräcklig kvalitet. I dessa typfall har manuella justeringar gjorts i 2025 års data:

- Del av tätort klipps bort i den automatiska bearbetningen, ofta genom att vatten utgör en barriär enligt definitionen. Manuellt knyts orten ihop när dessa kriterier uppfylls:
  - Antal folkbokförda och anställda i intilliggande tätortsdelar är mer än 50 personer
  - Det finns en förbindelse (bro) med bilväg mellan delarna
  - Delarna har ingått i samma tätort i föregående utgåva.

- Byggnad eller företeelse som är central för tätortens funktion, men hamnar av någon anledning utanför tätortsgränsen, ofta beroende på brister i datakvalitet. Det kan till exempel vara tågstationen eller vårdcentralen i ett samhälle. Läggs till manuellt om kriterier i ovanstående punkt uppfylls.
- Justering av ”kosmetisk” karaktär som inte påverkar statistiken men som hjälper till att minska antalet noder i geodata och ”snyggar till” en ojämn gräns. För 2025 år tätorter har mer omfattande skript använt för att automatisk justera detta.

2025 gjordes 21 manuella justeringar av totalt 2009 tätorter. Det är 1 procent av tätorterna 2025. Det ger bedömningen att bristerna i den automatiska bearbetningen är små och endast har en liten påverkan på tillförlitligheten.

2.2.6 Modellantaganden

SCB:s definition av statistiska tätorter

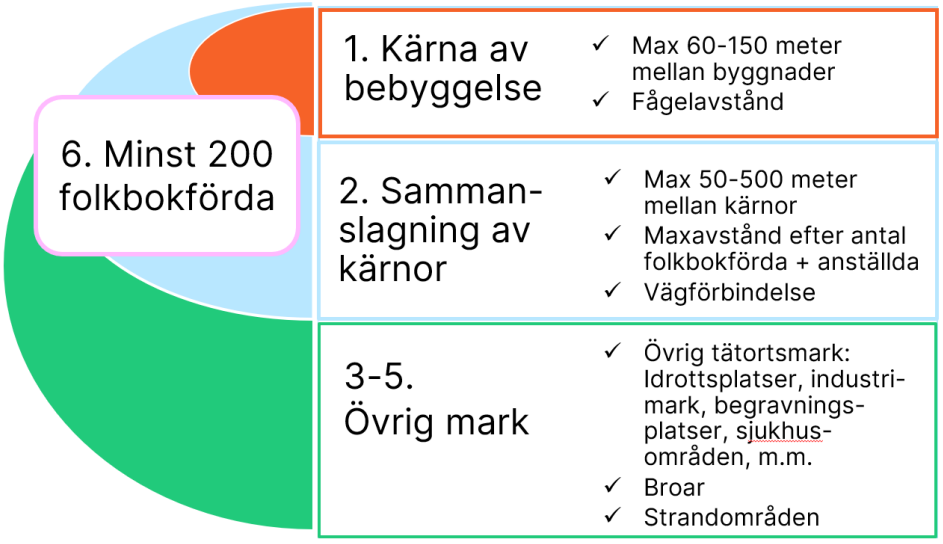
Översiktligt byggs en statistisk tätort upp i dessa steg (se figur 3):

1. En kärna skapas, där max 60–150 meter mellan byggnader tillåts.
    - Avståndet avser fågelvägen, det vill säga kortast möjliga avstånd.
    - Avståndet varierar mellan olika byggnadstyper (se figur 4). Längsta tillåtna avstånd är mellan bostadsbyggnad, som buffras med 75 meter, vilket ger maxavståndet 150 meter mellan två bostadsbyggnader. Kortast avstånd tillämpas för komplementbyggnader.
2. Kärnor skapade i steg 1 kopplas ihop till sammanhängande områden, via vägnätet (se figur 5). Det maximala avståndet mellan delarna ökar stegvis beroende på antalet folkbokförda och anställda i varje del. Bland annat dessa avstånd tillämpas:
    - Max 200 meter: Färre än 200 personer i del A och färre än 50 personer i del B
    - Max 390 meter: 200 till 10 000 personer i del A och 50 till 10 000 personer i del B
    - Max 500 meter: Fler än 10 000 personer i del A och fler än 10 000 personer i del B
3. Övrig mark med verksamheter som hör till tätorten, men där bebyggelsegraden är låg, kan knyta ihop delar eller ingå i tätortens ytterkanter. Det gäller bland annat idrottsplatser, industrimark, begravningsplatser, kriminalvårdsanstalter, sjukhusområden och koloniträdgårdar med byggnader. De ska vara tydligt utmärkta i register och belägna i direkt anslutning till den bebyggelse som har ringats in i de två tidigare stegen.

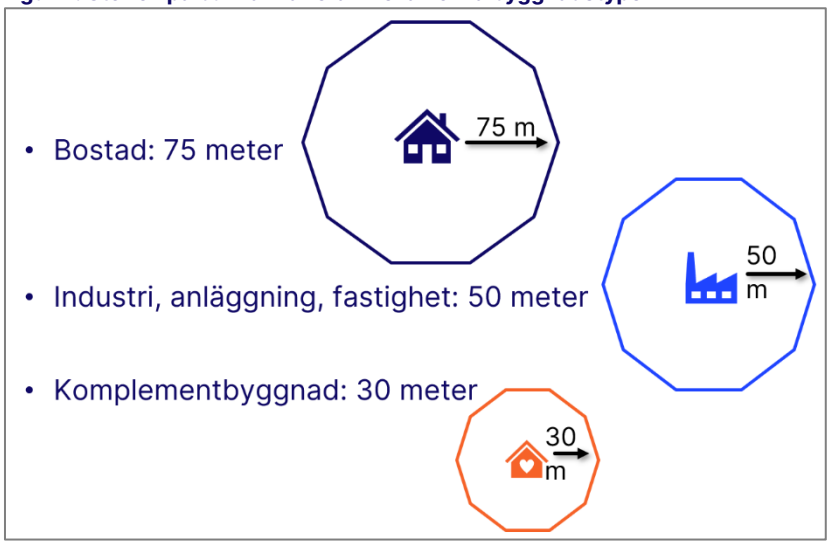
4. Vatten utan broförbindelse utgör barriärer och delar tätorter, men delarna kan fogas samman till en tätort via en bro med bilväg, om avståndet är högst 200 meter.
5. Landområden som helt omringas av bebyggelse och vatten, samt utgör max 2 procent av tätortens totala yta, läggs till i tätorten.
6. Folkmängden i tätorten är minst 200 folkbokförda personer.

Ingen begränsning görs för andel fritidshus i tätorten.

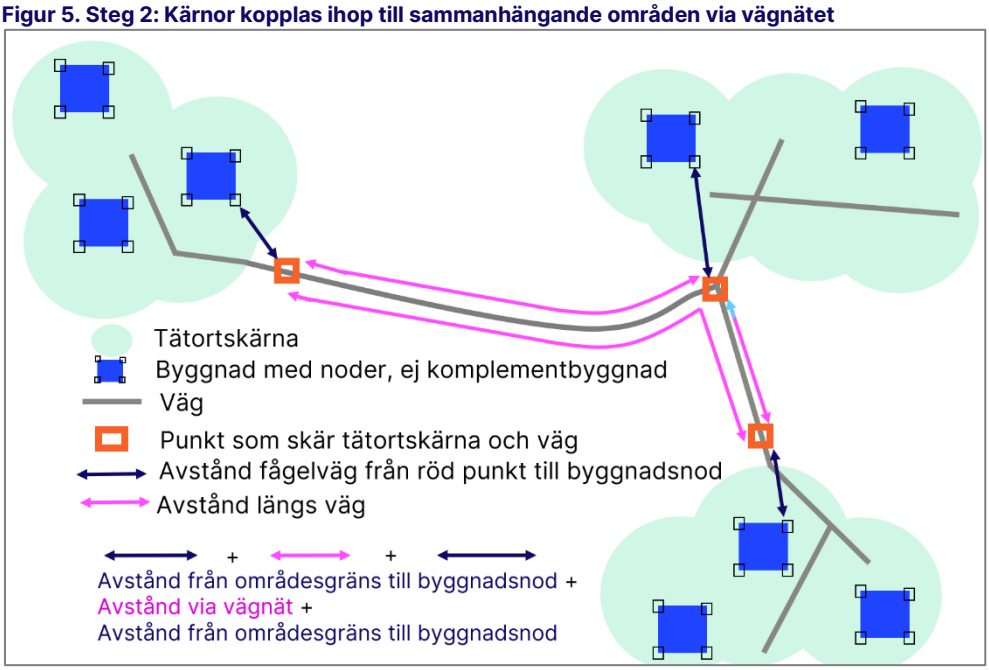
Figur 3. Uppbyggnad av SCB:s statistiska tätorter, översikt

Figur 4. Storlek på buffrar varierar mellan olika byggnadstyper

Figur 5. Steg 2: Kärnor kopplas ihop till sammanhängande områden via vägnätet

Modellantagandets påverkan på tillförlitligheten beror på överensstämmelsen mellan SCB:s definition av statistiska tätorter och användarnas förväntningar på hur en tätort är uppbyggd, vilket kan skilja sig åt mellan olika typer av användare.

SCB:s modell är väl testad och har i olika steg utvecklats sedan 1960, i vissa avseende ända sedan 1800. Utvecklingen har under åren anpassats efter användares behov och tillgängligt dataunderlag, teknik och andra resurser. Modellen är även avstämd mot flera olika internationella modeller. Tillförlitligheten bedöms därför som god, utifrån rådande förutsättningar.

Befolkning utan registrerad adress

Vid beräkning av folkmängd i och utanför tätorter görs ett antagande avseende personer folkförda utan registrerad adress i folkbokföringen, där de istället registreras som ”Utan känt hemvist” och ”På kommunen skriven”. Det är personer som av olika skäl saknar uppgift om folkbokföringsadress eller fastighet. De har dock alltid uppgift om folkbokföringskommun. I den här statistiken antas dessa personer befinna sig i kommunens befolkningsmässigt största statistiska tätort. Antagande görs för att undvika en restpost och skillnad mot övrig officiell statistik över befolkning per kommun. Det fel som antagandet kan orsaka bedöms som mycket litet.

Skydd av enskildas uppgifter, röjandekontroll av små värden

SCB är skyldig att skydda enskildas uppgifter från att röjas i den redovisade statistiken. Från och med statistik publicerad under 2026 tillämpar tätortsstatistiken en metod som gör det möjligt att redovisa detaljerad statistik utan att behöva dölja statistikvärden, eller göra delar av redovisningen mindre detaljerad. Metoden innebär att statistiken tillförs slumpmässig osäkerhet på ett

kontrollerat sätt, utan att bidra med systematisk skevhet i statistiken. Den benämns som CKM (Cell Key Method).

Statistikvärden som är större än noll justeras med ett litet negativt eller positivt heltal, eller lämnas oförändrade. Det gäller även alla totaler. En följd av metoden är att de redovisade totalerna inte alltid är lika med summan av deras redovisade delar. Till exempel överensstämmer inte alltid den redovisade totalen för kvinnor och män med summan av de redovisade statistikvärdena för kvinnor respektive män. Det finns även tätorter som har en redovisad total befolkning på färre än 200 personer, trots att det enligt tätortsdefinitionen ska vara minst 200 personer i en tätort. Det verkliga antalet är fortfarande enligt definitionen, men kan inte längre redovisas med den nya röjandemetoden.

Den tillförda osäkerheten är liten, men påverkan är större för låga frekvenser än för höga. Det har även betydelse för andelar, som alltid bör tolkas med försiktighet när de är baserade på låga frekvenser. Nya totaler bör inte beräknas genom att summera små värden från statistiken, eftersom den tillförda osäkerheten per enskilt tal då adderas. Istället bör de totaler som ingår i SCB:s redovisning användas.

Statistik till och med referensår 2023 har inte tillämpat den här metoden, med undantag för:

- De två tabeller i SCB:s Statistikdatabas (PxWebb) som redovisar årlig folkmängd per tätortsutgåva innehåller värden beräknade med CKM för alla värden utom referensår 2005, 2010, 2015, 2018, 2020, 2023 i kombination med tätortsutgåvorna (basår tätortsgräns) 2005, 2010, 2015, 2018, 2020, 2023.
- Folkmängd fördelad på kön och åldersklasser och redovisad på kommun, län och riket har reviderats med värden beräknade med CKM. Tidigare har små värden raderats från resultatet. CKM möjliggör redovisning för samtliga delar i tabellerna.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

När nya geodata med tätorter publiceras, använder SCB inledningsvis preliminära tätortsbeteckningar (namn). De har tagits fram av SCB med hjälp av kartmaterial från Lantmäteriet. Efter en remissrunda fastställer Lantmäteriets ortnamnsenhet definitiva beteckningar. Eventuella förändringar mot de preliminära beteckningarna justeras i SCB:s statistik och geodata. Normal handläggningstid för detta är 6 till 12 månader.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken avseende 2025-12-31 publicerades 2026-11-26, knappt 11 månader efter referenstidpunkten. Framställningstid för nytt tätortsregister och definitiv statistik över antal, befolkning, arealer och befolkningstäthet var cirka 23 arbetsveckor under 2026, inklusive tid för metodutveckling och granskning.

Statistik över bebyggelsestruktur, sysselsatta samt fördjupad analys i en rapport publiceras i slutet av mars 2027, knappt 15 månader efter referenstidpunkten.

3.2 Frekvens

Från och med utgåva 2018, produceras geodata för statistiska tätorter två gånger under en femårsperiod, det vill säga vart annat till vart tredje år. Tidigare har frekvensen varit en gång vart femte år, med undantag för 1985, då data saknas.

För varje ny utgåva av geodata med tätorter publiceras statistik för variablerna antal tätorter, befolkning, arealer och befolkningstäthet. Samtidigt publiceras geodata med polygoner för statistiska tätorter. Statistik över befolkning per tätortsutgåva (tätortens basår) publiceras årligen. Statistik över bebyggelsestruktur och bostäder, samt sysselsatta, publiceras vart femte år för senast gällande tätortsutgåva. Statistiken publiceras efter den grundläggande statistiken, med en eftersläpning på upp till 1,5 kalenderår efter referenstidpunkt.

3.3 Punktlighet

Statistiken för 2025 publicerades vid den planerade tidpunkten, den 26 november 2026.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultaten finns i SCB:s interaktiva statistikdatabas och sammanfattas i en statistiknyhet. Allt publicerat material finns på SCB:s webbplats, produktsidan www.scb.se/MI0810.

Geodata med statistiska tätorter finns som öppna data i GIS-format[2].

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För specialbearbetningar, kontakta produktansvarig. Se kontaktuppgifter på sista sidan.

4.3 Presentation

Statistiknyheten är en sammanfattande analys av statistiken, utifrån vad som antas vara intressant för allmänhet och media. Statistik för tätorter och småorter presenteras i en gemensam statistiknyhet.

I Statistikdatabasen (PxWebb) publiceras statistik i tidsserier. Diagram med stort allmänintresse publiceras särskilt på statistikens produktsida. Där finns även Excelfiler vars innehåll inte är möjligt att tekniskt publicera i Statistikdatabasen.

De statistiska tätorternas polygoner publiceras i SCB:s karttjänst för regionala indelningar och som öppna geodata.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i dokumentet Statistikens framställning (StaF). Statistikens kvalitet beskrivs i Kvalitetsdeklarationen (detta dokument). Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/MI0810, under rubriken Dokumentation.

[2] www.scb.se/vara-tjanster/oppna-data/oppna-geodata/

5 Jämförbarhet och samanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

De register och geodata som utgör underlag för statistiken förbättras kontinuerligt. Det leder till att statistiken kan skilja sig över åren både beroende på faktiska skillnader i tätortsstruktur och på kvalitetsförbättringar i underlaget. Metoden för framtagning av tätortsgränser har utvecklats kontinuerligt, vilket också påverkar statistiken. Definitionen av tätorter har löpande anpassats efter användarbehov och rådande förutsättningar.

Nedan beskrivs förändringar mellan de två senaste årgångarna av statistiken, från 2023 till 2025. För jämförbarhet mellan äldre årgångar, se kvalitetsdeklarationer för respektive år.

Förändringar mellan 2023 och 2025, geodata

- För 2025 års tätorter inkluderas även byggnader som ligger helt eller delvis i vatten och i nära anslutning till tätorten. Det innebär att mindre byggnader som båthus och hus på bryggor inkluderades, om de inte var belägna mer än cirka 20 meter från tätortens strandkant. Dessa byggnader har tidigare inte inkluderats av prioriteringsskäl. Förändringen innebär mycket små skillnader i tätorternas utbredning och bedöms därför inte påverka jämförbarheten mot tidigare år.

Figur 6. Byggnader i vatten som ingår i statistisk tätort

Källa: SCB, Bakgrund © Lantmäteriet

- Från och med 2025 års tätorter används inte längre hästsportanläggningar för att bygga upp tätorterna. Hästsportanläggningarna inkluderar ofta stora områden med hagar och saknar därför tätortskaraktär. Lantmäteriet har inkluderat många fler områden än tidigare och SCB har därför valt att inte längre ha med denna kategori i bearbetningen. Det ger en bättre jämförbarhet mot 2023 på en övergripande nivå, även om förändringen kan påverka på andra sätt för enskilda områden. Kommersiella travbanor inkluderas fortfarande i tätortsmodellen, eftersom de oftast är stora hårdgjorda ytor med

mycket bebyggelse. Hästsportanläggningar som är helt omslutna av annan bebyggelse ingår också i tätorterna.

- Lantmäteriet har förbättrat sin kartering vilket gör att idrottsplatsernas yttre begränsningslinje är bättre karterade. Det kan därför uppstå mindre förändringar i tätortsavgränsningen, om anläggningarna ligger i utkanten av tätorter.

SCB noterar en allmän ytterligare förbättring av datakvaliteten på Lantmäteriets geodata vilket leder till en förbättrad framställning av 2025 års tätorter. Ovanstående förändringar av 2025 års tätorter jämfört med 2023 är små och endast enstaka tätorter påverkas. Jämförbarheten med 2023 års tätorter är i därmed god.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

SCB:s definition av tätorter har en gräns vid 200 personer, som minsta antal invånare i en tätort. De svenska tätorterna kan i internationella jämförelser framstå som mycket små. I flera andra länder sätts gränsen för städer och urbana områden betydligt högre, ofta vid 2 000 invånare och ibland så högt som vid 10 000 invånare. Därför redovisas statistiken över Sveriges statistiska tätorter även uppdelad på storleksgrupper, i syfte att användaren ska kunna välja den storleksnivå som passar bäst för den analys som ska göras. Användare kan även räkna samman statistik för individuella tätorter, som publiceras i den interaktiva statistikdatabasen och som öppna geodata.

I delar av FN:s och EU:s folkräkningar (census) tillämpas en tätortsdefinition som kan jämföras med den svenska, där den nedre gränsen för tätbebyggda områden sätts vid 200 invånare. I Danmark, Finland och Norge tillämpas en liknande tätortsdefinition som i Sverige, där de minsta tätorterna har 200 invånare. Begreppet ”locality” används i de internationella definitionerna[3].

De tätorter som Lantmäteriet redovisar i sina kartor skiljer sig från SCB:s statistiska tätorter. SCB:s tätorter är avsedda som underlag för statistik, medan Lantmäteriets tätortsgränser är avsedda för underlag till kartor i olika skalor. Lantmäteriets tätorter påverkas inte på samma sätt av förändrade invånarantal. Det är därför viktigt att skilja de två typerna av tätorter åt.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Statistiken används med fördel i kombination med SCB:s statistik över andra bebyggelseområden, särskilt de statistiska småorter som produceras och publiceras samtidigt som tätorterna. En statistisk småort är ett bebyggelseområde med 50 till 199 folkbokförda invånare och tät bebyggelse.

[3] United Nations (2025), Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses. Revision 4

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistik per tätort kan inte aggregeras till kommuner eller län, eftersom samma tätort kan korsa läns- eller kommungräns. En tätort räknas då en gång i varje kommun eller län.

Arealer per kommun, län och tätort kan inte summeras till större regionala enheter, eftersom redovisningen för varje regional nivå innehåller värden som är avrundade från decimaltal till heltal.

Från och med de publiceringar som görs under 2026 tillämpas den statistiska metoden CKM för att skydda enskildas uppgifter i den redovisade statistiken. På grund av detta är inte alltid de redovisade totalerna lika med summan av deras redovisade delar. Se vidare avsnitt 2.2.6 Modellantaganden.

De två tabeller i SCB:s Statistikdatabas (PxWebb) som redovisar årlig befolkning per tätortsversion innehåller värden med mindre skillnader jämfört med andra tabeller i Statistikdatabasen. Det beror på metodmässig utveckling i hur befolkning koordinatsätts, framför allt avseende koordinatsättning av personer som saknar adress i folkbokföringen.

Allmänna uppgifter

A. Klassificeringen Sveriges officiella statistik

SCB:s statistik inom denna produkt ingår i Sveriges officiella statistik (SOS). För den gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B. Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400[4]).

C. Bevarande och gallring

Ingen direktinsamling av data görs till denna undersökning. Gallring av uppgifter är därför inte aktuellt för den här undersökningens del. Ett exemplar av samtliga trycksaker och elektroniska publikationer levereras till Kungliga biblioteket i form av pliktexemplar.

D. Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E. EU-reglering och internationell rapportering

Ingen EU-reglering av statistik och avgränsning. Geodata används dock som underlag vid bearbetning av variabel inom census.

F. Historik

Tätortsstatistikens historia

Tätorter 1800–1960

Från år 1800 fram till mitten av 1960-talet motsvarade städernas utbredning relativt väl den administrativa områdesindelningen, motsvarande kommunindelningen. Som städer räknades områden av typen stad, köping eller municipalsamhälle. De enskilda städernas befolkningsutveckling, samt landsbygdens, går därför att följa redan från år 1800.

[4] www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/offentlighets--och-sekretesslag-2009400_sfs-2009-400

Med järnvägsbyggandet, den friare näringslagstiftningen och industrialiseringen följde inte bara en kraftig tillväxt av de hittills små städerna, utan även tillkomsten av en stor mängd nya industriorter, järnvägssamhällen och förorter. En del av dessa var köpingar och municipalsamhällen, andra saknade administrativ status. För att ge en mer fullständig bild av den svenska urbaniseringen blev det alltmer nödvändigt att komplettera statistiken över städer och landsbygd med uppgifter över alla de nya samhällen som hade tillkommit.

Runt år 1900 gjordes därför en uppdelning på tätorter och glesbygd i statistiken, även om just dessa ord kom i bruk något senare. År 1900 publicerades för första gången uppgifter för ”köpingsliknande samhällen”. År 1910 kallades dessa ”tättbebyggda samhällen på landsbygden”.

Från 1920 till 1945 definierades ”tätorter” som de administrativa områdena städer, köpingar och municipalsamhällen, samt ”befolkningsagglomerationer” med minst 200 invånare i landskommunerna. Men om orterna hade mer än 40 procent jordbruksbefolkning räknades de inte som tätorter. Den regeln slopades från 1950 års folkräkning då den endast kunde tillämpas på några byar i Dalarna och på Öland. 1930 användes för första gången ordet tätort.

Under 1900-talets förlopp tillkom ännu ett skäl till att lämna redovisningen på administrativa områden (kommuner), till fördel för de mer funktionella indelningarna tätort och glesbygd. Orsaken var att de kommuner som klassades som städer och tätorter alltmer utvidgades med glesbebyggda områden av landsbygdskaraktär. Utveckling kulminerade med de stora kommunindelningsreformerna 1952 och 1962 till 1974. Med dem minskade kommunernas antal från 2 498 till 284. År 1971 upphörde de administrativa stadsbegreppen helt, för att ersättas av ett enhetligt kommunbegrepp.

Från 1950 års folkräkning, då många av de administrativa stadskommunerna hade inkorporerat vidsträckta landsbygdsområden, gjordes en uppdelning på tätort och glesbygd inom dessa. Genom att helt bortse från de administrativa gränserna i statistiken, kunde de största tätorterna omfatta flera kommuner av typen stad och köping. Samtidigt kunde en stadskommun i mer lantligt läge omfatta både glesbygd, huvudort och flera mindre tätorter. Detta mönster blev regel efter den andra stora kommunindelningsreformen, vilken byggde på centralortsteorin och ett samspel mellan huvudort och omland.

Under perioden mellan cirka 1900 till 1960-tal hade Sverige alltså en parallell befolkningsstatistik, där den ena delen byggde på en administrativ indelning av städer och landsbygdskommuner och den andra på en funktionell indelning av tätorter och glesbygd. Den senare blev successivt alltmer fullständig och noggrann, för att helt ta över i statistiken från 1965.

Tätorter 1960–2010

En gemensam nordisk tätortsdefinition fastställdes vid ett möte mellan de nordiska chefsstatistikerna år 1960. En tätort definierades som en

bebyggelsekoncentration med minst 200 invånare och som mest 200 meter mellan byggnaderna. I Sverige gjordes även en begränsning för andelen fritidshus som i tätorten, till maximalt 50 procent fritidshus i varje tätort. Den nordiska definitionen motsvarade relativt väl den som hade använts vid svenska folkräkningar från och med 1920.

I Sverige tillämpades 1960 års definition strikt, till och med 2010 års tätortsavgränsning. Definitionen innehöll dock flera delar som lämnade utrymme för tolkningar, avseende avstånd mellan byggnader, byggnadstyper, med mera.

Tätorter från och med 2015

Under 2011 fick SCB tillgång till en mängd nya geodata, som skulle kunna användas i en mer automatiserad metod för att skapa tätortsgränser. 2015 gjordes därför en översyn av den gällande tätortsdefinitionen, i syfte att öka tydlighet och kvalitet. I praktiken innebar det att SCB satte siffror på otydliga mått och pekade ut specifika källor för de företeelser som nämndes i 1960 års definition. Målet för arbetet var även en ökad samstämmighet med andra definitioner och en anpassning till användarbehov. Resultatet från studien tillämpades vid avgränsningen av 2015 års statistiska tätorter.
Den största förändringen i definitionen var att SCB:s tätorter tilläts innehålla en högre andel fritidshus än tidigare, samt att de kunde överlappa SCB:s gränser för fritidshusområden. De största metodmässiga förändringarna var att avgränsning och mätning av avstånd automatiserades, samt att tätortsgränserna skapades på nytt varje gång, istället för att äldre gränser kontinuerligt byggdes ut där det fanns ny bebyggelse.

Resultatet från arbetet presenteras i rapporten *Översyn av metod och definition för SCBs avgränsningar av koncentrerad bebyggelse*, som finns tillgänglig på www.scb.se/MI0810.

Tidigare metoder för tätortsavgränsning

Metod till och med 1950

Uppdelningen i tätort och glesbygd hade fram till 1950 års folkräkning utförts av pastorsämbetena, i form av förteckningar på fastigheter som skulle tillhöra tätorterna. Tolkningen av tätortsbegreppet kunde därför variera från trakt till trakt, och det gick inte att exakt ange vilka markområden som ingick i tätorterna.

Metod 1960–1980

Vid 1960 års folkräkning infördes två nyheter som därefter blev bestående. Tätortsgränserna ritades ut på storskaliga kartor och avgränsningarna utfördes av geografisk expertis. Genom att en och samma person avgränsade samtliga tätorter fick man en garanti för att bedömningarna gjordes likartat över hela landet. Genom att tätortsområdena dokumenterades på kartor, gick det mäta och publicera tätortsarealer från och med 1960. Den nya metoden innebar både en kvalitetsförbättring och att nya följdprodukter kunde lyftas fram ur tätortskartorna.

1960 års avgränsningsteknik byggde främst på lantmäteriets ajourförda registerkartor, även kallad fastighetskartan. Den var ett deloriginal till den ekonomiska kartan i skala 1:10 000, där förändringar i fastighetsindelningen successivt registrerades. Med hjälp av flygbilder gick det att se om fastigheterna var bebyggda och om urban markanvändning ingick i tätortsområdet. För de större städerna användes kommunalt framtagna kartor på motsvarande sätt.

Kartavgränsning av tätorter genomfördes under de följande folk- och bostadsräkningarna (FoB), fram till 1980. Det var överlantmätarmyndigheterna (ÖLM) som på uppdragsbasis aktualiserade gränserna där ny bebyggelse hade tillkommit. Sedan kommunerna fått ta del av avgränsningarna fastställdes de vid särskilda länssammanträden, med företrädare för länsmyndigheterna och SCB:s tätortsavgränsare. Därefter matchades tätortsfastigheterna med ett befolkningsregister, för redovisning av tätortsbefolkningen. Tätortsarealerna mättes med planimeter för arealredovisning. Från 1980 finns gränserna även digitalt lagrade.

Metod 1990–2010

Vid 1990 framstod den gällande metoden som föråldrad och kostsam. Ett teknikbyte blev lösningen och låg rätt i tiden genom den snabba utvecklingen inom datorkartografi och Geografiska Informationssystem (GIS).

Det var tre nya faktorer som möjliggjorde en omläggning till datorbaserad tätortsavgränsning; persondatorer med stor minneskapacitet, nya GIS-programvaror och tillgång till fastighetskoordinater. Arbete som tidigare utförts vid 24 lantmäterikontor (ett i varje län) kunde nu utföras centralt på SCB.

Tätortsavgränsningen, som tidigare hade organiserats i anslutning till folk- och bostadsräkningarna, utfördes från 1990 i anslutning till SCB:s statistik om markanvändning.

Vid arbetet med 2010 års tätorter hade SCB, via myndighetsavtalet Geodatasamverkan, tillgång till en mängd nya geodata. Bland annat var det kartor i internettjänster, så kallad WMS, som innebar en bättre granskning av tätortsgränsernas kvalitet mot flygbilder och topografiska kartor.

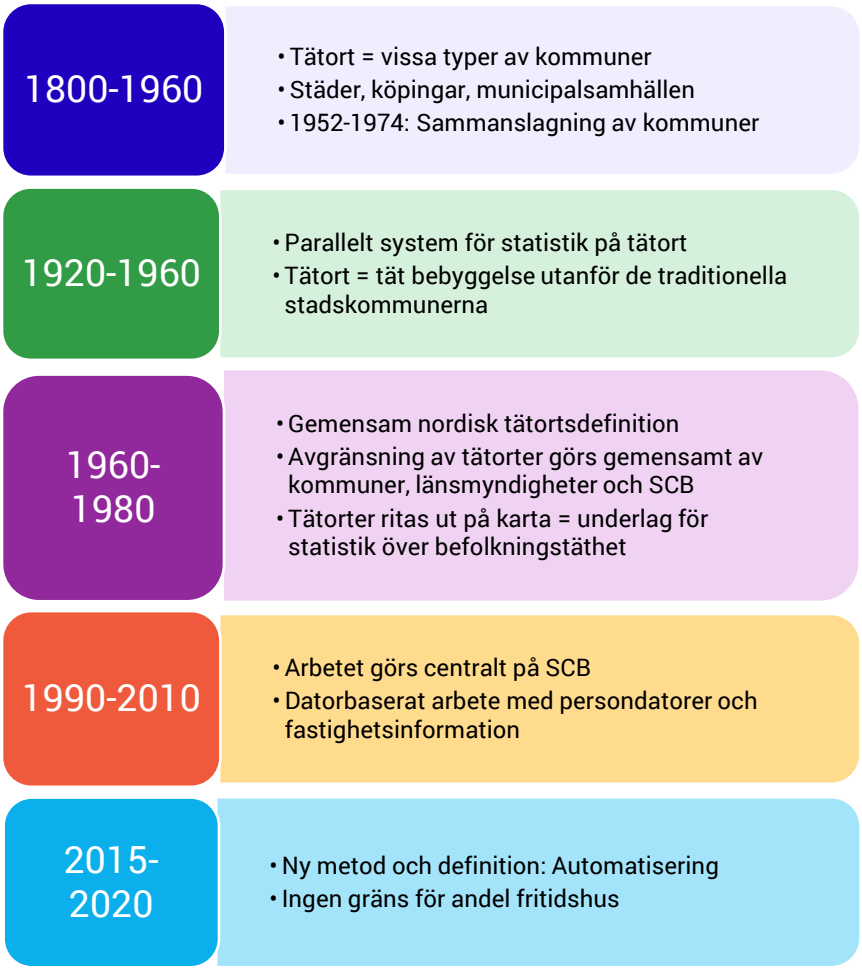
Metod från 2015

Till och med avgränsningen av 2010 års tätorter dominerade de manuella momenten arbetet. Men inför arbetet med 2015 års gränser hade SCB tillgång till teknik och data som gjorde det möjligt att förändra och effektivisera metoderna på ett kvalitetssäkert sätt. Flera tester gjordes, vilka ledde fram till den nu gällande metoden. Se rapporten *Översyn av metod och definition för SCBs avgränsningar av koncentrerad bebyggelse*, som finns tillgänglig på www.scb.se/MI0810.

Vid arbetet med 2018 års tätorter gjordes några justeringar av metoden, främst avseende beräkningen av maxavstånd mellan bebyggelsegrupper. Ytterligare

några justeringar gjordes vid arbetet med 2020 års tätorter. Då handlade det framför allt om att strukturera metoden i script och dokumentation för internt bruk.

Figur 7: Tätortsstatistikens historia, viktiga årtal

G. Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Karin Hedeklint, Esbjörn Pettersson
E-post	mark.vatten.gis@scb.se
Telefon	010 479 50 00 (växel)